MICHAL BOBEK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. augusztus 6.[1]

C-195/20. PPU. sz. ügy

XC
ellen folytatott
büntetőeljárás,
a Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof részvételével

(a Bundesgerichtshof [szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2002/584/IB kerethatározat – Európai elfogatóparancs és a tagállamok közötti átadási eljárás – A 27. cikk (2) és (3) bekezdése – A specialitás szabálya – Terjedelem – Büntetőeljárás lefolytatása a keresett személlyel szemben az átadását alátámasztó bűncselekményektől különböző bűncselekmények miatt – Ugyanazon tagállam által különböző bűncselekmények miatt két, egymást követően kibocsátott európai elfogatóparancs – Az első európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam területének önkéntes elhagyásához és az annak területére a második európai elfogatóparancs alapján nem szabad akaratból történő visszatéréshez kapcsolódó joghatások”

I. Bevezetés

1. A 2002/584/IB kerethatározatnak[2] az úgynevezett „specialitás” szabályát megfogalmazó 27. cikke szerint az átadott személy által az átadása előtt elkövetett egyéb – az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző – bűncselekmény miatt nem indítható az átadott személy ellen büntetőeljárás, az átadott személy ilyen cselekmény miatt nem ítélhető el, és egyéb módon sem foszthető meg szabadságától.

2. A jelen ügyben a vádlottat először a portugál hatóságok adták át a német hatóságoknak egy európai elfogatóparancs végrehajtása során. Büntetésének letöltését követően önként elhagyta Németország területét. Ezt követően egy második európai elfogatóparancsot is kibocsátottak vele szemben, amely alapján az olasz hatóságok adták át a vádlottat a német hatóságoknak. Az olasz hatóságok hozzájárultak a specialitás szabályának mellőzéséhez a büntetőeljárás alapügyben szóban forgó cselekmények miatt történő lefolytatása érdekében. A vádlott azt állítja, hogy e hozzájárulásnak a portugál hatóságoktól mint az első európai elfogatóparancsot végrehajtó hatóságoktól kellett volna származnia.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat).

3. A jelen ügyben így lényegében annak megállapítására kérik a Bíróságot, hogy melyek a specialitás szabálya alkalmazásának feltételei azon különös körülmények között, amikor az a személy, akivel szemben egy első európai elfogatóparancsot kibocsátottak, önként elhagyta az ezen elfogatóparancsot kibocsátó tagállam területét, majd ezt követően egy második európai elfogatóparancs alapján nem szabad akaratából visszatér oda: úgy kell-e tekinteni, hogy ez a személy az önkéntes távozás ellenére továbbra is részesül az *első európai elfogatóparancshoz* kapcsolódó specialitás szabálya által biztosított védelemben? Vagy inkább úgy kell tekintenünk, hogy az első elfogatóparancsot kibocsátó tagállam területének önkéntes elhagyása miatt a specialitás szabályát adott esetben csak *a második európai elfogatóparanccsal* összefüggésben lehet értékelni, és így a büntetőeljárás kiterjesztésére vonatkozó hozzájárulást egyedül az e második elfogatóparancsot végrehajtó hatóságok adhatják meg?

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

4. A 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.”

5. E kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy az európai elfogatóparancsnak számos információt tartalmaznia kell, köztük többek között „[…] a bűncselekmény jelleg[ét] és jogi minősítés[ét] […]” és „a bűncselekmény elkövetése körülményeinek ismertetés[ét] […]”.

6. Az említett kerethatározat 13. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Ha az elfogott személy előadja, hogy az átadásába beleegyezik, e beleegyezéséről, és ha szükséges, a 27. cikk (2) bekezdésében említett specialitás szabálya alkalmazásának jogáról való kifejezett lemondásról a végrehajtó igazságügyi hatóság előtt, a végrehajtó tagállam belső jogával összhangban kell nyilatkoznia.”

7. Ugyanezen kerethatározat 27. cikke a kerethatározat „Az átadás joghatásai” című 3. fejezetéhez tartozik. E cikk a más bűncselekmények miatt (az érintettel szemben) lefolytatandó esetleges büntetőeljárásokra vonatkozik, és annak szövege a következő:

„(1) Bármely tagállam értesítheti a Tanács Főtitkárságát arról, hogy más, ugyanilyen értelmű nyilatkozatot tett tagállamokkal fenntartott kapcsolataiban vélelmezi, hogy a hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy egy személyt az átadása előtt elkövetett, az átadás alapjául szolgáló bűncselekménytől eltérő másik bűncselekmény miatt büntetőeljárást indítsanak ellene [helyesen: büntetőeljárás alá vonjanak], elítéljenek, és szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából fogva tartsanak, amennyiben az adott esetben a végrehajtó igazságügyi hatóság az átadásról szóló határozatában másképpen nem rendelkezik.

(2) Az (1) és (3) bekezdésben említett esetek kivételével az átadott személy az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem indítható ellene büntetőeljárás [helyesen: nem vonható büntetőeljárás alá], nem ítélhető el, és egyéb módon sem foszthető meg szabadságától.

(3) A (2) bekezdés nem alkalmazható az alábbi esetekben:

a) ha a személy a végleges szabadon bocsátását követő 45 napon belül nem hagyja el annak a tagállamnak a területét, amelynek átadták, noha erre lehetősége lett volna, vagy elhagyása után visszatér oda;

b) ha a bűncselekmény szabadságvesztés-büntetéssel nem büntethető vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel nem fenyegetett;

c) ha a büntetőeljárás nem vezet a személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmazására;

d) ha a személyt szabadságelvonással nem járó büntetésnek vagy intézkedésnek, különösen pénzbüntetésnek vagy azt helyettesítő intézkedésnek vethetik alá, még akkor sem, ha a büntetés vagy intézkedés személyi szabadságának korlátozását eredményezheti;

e) ha a személy – a 13. cikkel összhangban – beleegyezett átadásába, adott esetben egyidejűleg lemondott a specialitás szabályának alkalmazásáról;

f) ha a személy átadása után, az átadását megelőzően elkövetett meghatározott cselekmények vonatkozásában kifejezetten lemondott a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról. A lemondó nyilatkozatot a kibocsátó tagállam illetékes igazságügyi hatóságai előtt kell megtenni, és azt az adott állam belső jogának megfelelően kell jegyzőkönyvbe venni. A lemondó nyilatkozatot úgy kell megfogalmazni, hogy abból egyértelműen kitűnjön, hogy azt az érintett személy önként és az abból adódó következmények teljes tudatában tette. E célból a személynek jogában áll védőt igénybe venni;

g) ha a személyt átadó végrehajtó igazságügyi hatóság a (4) bekezdéssel összhangban hozzájárulását adja.

(4) A hozzájárulás iránti kérelmet a 8. cikk (1) bekezdésében felsorolt információk és a 8. cikk (2) bekezdése szerinti fordítás kíséretében terjesztik elő a végrehajtó igazságügyi hatóságnak. A hozzájárulást meg kell adni, ha a bűncselekmény, amelyre vonatkozóan azt kérik, e kerethatározat rendelkezései szerint önmagában is átadási kötelezettséget von maga után. A hozzájárulást a 3. cikkben említett okok fennállása esetén meg kell tagadni, egyébként csak a 4. cikkben említett okok miatt tagadható meg. Az erre vonatkozó határozatot legkésőbb a kérelem kézhezvételét követő 30 napon belül hozzák meg. Az 5. cikkben említett esetekben a kibocsátó tagállamnak meg kell adnia az ott előírt biztosítékokat.”

B. A német jog

8. A 2002/584 kerethatározatot átültető Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény) 83h. §-a szerint:

„(1) Valamely tagállam által európai elfogatóparancs alapján átadott személy

1. az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem indítható ellene büntetőeljárás, nem ítélhető el, és egyéb módon sem foszthető meg szabadságától és

2. harmadik országnak nem adható ki, nem adható át, illetve harmadik országba nem utasítható ki.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható az alábbi esetekben:

1. ha a személy a végleges szabadon bocsátását követő 45 napon belül nem hagyja el az e törvény hatálya alá tartozó területet, noha erre lehetősége lett volna, vagy elhagyása után visszatér oda,

2. ha a bűncselekmény szabadságvesztés-büntetéssel nem büntethető vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel nem fenyegetett,

3. ha a büntetőeljárás nem vezet a személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmazására,

4. ha az átadott személyt szabadságelvonással nem járó büntetésnek vagy intézkedésnek vethetik alá, különösen, ha a büntetés vagy intézkedés személyi szabadságának korlátozását eredményezheti, vagy

5. a megkeresett tagállam vagy az átadott személy a specialitás szabályának alkalmazásáról lemondott.

(3) Az átadott személy átadást követően tett lemondó nyilatkozatát bírósági vagy ügyészségi jegyzőkönyvbe kell mondani. A lemondó nyilatkozat nem vonható vissza. Az átadott személyt erről tájékoztatni kell.”

III. A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9. A vádlottal szemben Németországban egymást követően három ügyben folyt büntetőeljárás különböző bűncselekmények miatt: kábítószerrel való kereskedelemért („A” ügy), kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélésért („B” ügy), amelyet Portugáliában követett el, végül pedig a szintén Portugáliában elkövetett, rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülésért („C” ügy).

10. Először a vádlottal szemben nem csekély mennyiségű kábítószerrel való kereskedelem miatt folytatták le a büntetőeljárást („A” ügy). 2011. október 6-án ezért a cselekményért az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság, Németország) összesen egy év, kilenc hónap szabadságvesztésre ítélte. E büntetés végrehajtását felfüggesztették.

11. Ezt követően 2016-ban a vádlottal szemben Németországban büntetőeljárást indítottak kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélés miatt („B” ügy), amelyet Portugáliában követett el. 2016. augusztus 23-án a Staatsanwaltschaft Hannover (hannoveri ügyészség, Németország) ebben az ügyben európai elfogatóparancsot adott ki (a továbbiakban: első európai elfogatóparancs). A Tribunal da Relação de Évora (évorai fellebbviteli bíróság, Portugália) hozzájárult ahhoz, hogy a vádlottat az említett bűncselekmény miatt átadják a német igazságügyi hatóságoknak. A vádlott ez alkalommal nem mondott le a specialitás szabályáról. 2017. június 22-én a vádlottat a portugál hatóságok átadták Németországi Szövetségi Köztársaságnak. Ezután ebben az országban teljes egészében letöltötte a kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélés miatt kiszabott egy év, három hónap időtartamú szabadságvesztés-büntetését. 2018 augusztusában bűnügyi felügyelet *(Führungsaufsicht)* alá helyezték 5 évre. Ezen időszak alatt havonta egyszer jelentkeznie kellett pártfogó felügyelőjénél.

12. A kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélés miatt („B” ügy) kiszabott büntetés végrehajtása alatt megszüntették a 2011-ben az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) által kábítószerrel való kereskedelem miatt („A” ügy) kiszabott büntetés felfüggesztését. 2018. augusztus 22-én a Staatsanwaltschaft Flensburg (flensburgi ügyészség, Németország) kérelmezte a Tribunal de Relação de Évoránál (évorai fellebbviteli bíróság), hogy mondjon le a specialitás szabályának alkalmazásáról, és kérte az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) által kiszabott büntetés végrehajtásához történő hozzájárulását.

13. 2018. augusztus 31-én a Tribunal da Relação de Évora (évorai fellebbviteli bíróság) válaszának hiányában a vádlottat szabadon bocsátották. Ezt követően a vádlott 2018. szeptember 18-án Hollandiába, majd Olaszországba utazott. Szeptember 19-én a Staatsanwaltschaft Flensburg (flensburgi ügyészség) európai elfogatóparancsot bocsátott ki a vádlottal szemben az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) által az „A” ügyben hozott ítélet végrehajtása érdekében (a továbbiakban: második európai elfogatóparancs).

14. 2018. szeptember 27-én a vádlottat Olaszországban elfogták. 2018. október 10-én az olasz hatóságok hozzájárultak az átadásához. A vádlottat október 18-án adták át a német hatóságok részére.

15. Végül 2018. november 5-én az Amtsgericht Braunschweig (braunschweigi helyi bíróság, Németország) nemzeti elfogatóparancsot *(Untersuchungshaftbefehl)* adott ki a vádlottal szembeni büntetőeljárásnak a harmadik ügyben („C” ügy), vagyis egy 72 éves amerikai állampolgárral szemben a portugáliai Praia da Luzban rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülés miatt való lefolytatása érdekében, amelyet 2005. szeptember 2-án követett el. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet ebben a harmadik ügyben nyújtották be.

16. 2018. december 12-én a Staatsanwaltschaft Braunschweig (braunschweigi ügyészség, Németország) azt kérte az olasz végrehajtó hatóságtól, hogy járuljon hozzá a vádlottal szemben a jelen ügyben szóban forgó rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülés miatti („C” ügy) büntetőeljárás megindításához is. A Corte d’appello di Milano (milánói fellebbviteli bíróság, Olaszország) e hozzájárulást 2019. március 22-én adta meg.

17. A vádlott 2019. július 23. és 2020. február 11. között a jelen indítvány 15. pontjában hivatkozott nemzeti elfogatóparancs alapján előzetes letartóztatásban volt Németországban. Ezen időszak alatt a Landgericht Braunschweig (braunschweigi regionális bíróság, Németország) 2019. december 16-i ítéletében a vádlottat bűnösnek találta a 2005-ben Portugáliában rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülésért („C” ügy). A vádlottal szemben halmazati büntetésként 7 év szabadságvesztést szabott ki, amely figyelembe veszi az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) 2011-ben hozott ítéletét is. A vádlott által Olaszországban előzetes letartóztatásban töltött teljes időtartamot beszámították a halmazati büntetésbe. Emellett 2020. január 21-én a portugál végrehajtó hatóság hozzájárult az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) által az „A” ügyben kiszabott halmazati szabadságvesztés-büntetés végrehajtásához is.

18. A vádlott 2020. február 12. óta szabadságvesztés-büntetését tölti az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) által az „A” ügyben kiszabott büntetés végrehajtása keretében. A vádlott felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország), a kérdést előterjesztő bírósághoz a Landgericht Braunschweig (braunschweigi regionális bíróság) ítéletével szemben. Különösen az ezen ítélet meghozatalát eredményező eljárás érvényességét vitatja a 2002/584 kerethatározat 27. cikkében megállapított specialitás szabályára tekintettel. Mivel a portugál hatóságok nem járultak hozzá a Portugáliában rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülés miatti („C” ügy) büntetőeljárás lefolytatásához, a német hatóságok azt nem folytathatták volna le a vádlottal szemben, és így az olyan eljárási cselekmények, mint az Amtsgericht Braunschweig (braunschweigi helyi bíróság) által 2018. november 5-én kiadott nemzeti elfogatóparancs, jogellenesek voltak.

19. A kérdést előterjesztő bíróság szerint az a kérdés, hogy a büntetőeljárás lefolytatása céljából kiadott nemzeti elfogatóparancs helybenhagyható, vagy ellenkezőleg, azt meg kell semmisíteni, attól a kérdéstől függ, hogy a német hatóságok jogosultak voltak-e büntetőeljárást lefolytatni a Portugáliában 2005-ben rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülés („C” ügy) vádjával a vádlottal szemben.

20. Ilyen körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [2002/584] kerethatározat 27. cikkének (2) és (3) bekezdését, hogy a specialitás szabályával nem ellentétes az átadás előtt elkövetett, az átadás alapjául szolgáló bűncselekménytől eltérő másik bűncselekmény miatt alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedés, amennyiben az érintett személy az átadást követően önként elhagyta a kibocsátó tagállam területét, majd később egy másik végrehajtó tagállam újabb európai elfogatóparancs alapján a kibocsátó tagállamnak átadta, és a második végrehajtó állam e másik bűncselekmény miatt az érintett személlyel szembeni büntetőeljárás megindításához, a személy elítéléséhez és a büntetés végrehajtásához hozzájárult?”

IV. A Bíróság előtti sürgősségi eljárásról

21. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke alapján kérte a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi eljárásban történő elbírálását. E kérelem alátámasztása érdekében előadta, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés az EUM-Szerződés harmadik részének V. címe alá tartozó kerethatározat értelmezésére irányul. Arra is hivatkozott, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásának időpontjában a vádlottat az Amtsgericht Niebüll (niebülli helyi bíróság) által kábítószerrel való kereskedelem („A” ügy) miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtása érdekében fogva tartják. Még ha a vádlott korábban szabadulhatna, továbbra is fogva kellene tartani az Amtsgericht Braunschweig (braunschweigi helyi bíróság) által a Portugáliában rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülés miatti („C” ügy) büntetőeljárás lefolytatása céljából kiadott nemzeti elfogatóparancs alapján. Márpedig magának e fogva tartás jogszerűségének is feltétele annak az eljárásnak az érvényessége, amelynek keretében a Landgericht Braunschweig (braunschweigi regionális bíróság) az alapügyben meghozta a „C” ügyre vonatkozó ítéletét. Annak érvénytelensége esetén a vádlottat szabadon kellene bocsátani.

22. A Bíróság negyedik tanácsa 2020. május 25-én úgy döntött, hogy helyt ad e kérelemnek.

23. A vádlott, a Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Bundesgerichtshof melletti szövetségi főügyész, a továbbiakban: főügyész), a német kormány és az Európai Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket. Ezenfelül a 2020. július 16-án tartott tárgyaláson e felek, valamint Írország terjesztett elő szóbeli észrevételeket.

V. Elemzés

24. A jelen indítvány felépítése a következő. Először a specialitás szabályát elemzem a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének szövege, szerkezete és célja alapján. Különösen azoknak a joghatásoknak a meghatározására törekszem, amelyeket az gyakorol a specialitás szabályának alkalmazására és tágabban az átadási eljárásra, hogy az érintett személy önként elhagyja az európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam területét (A). Ezt követően azt vizsgálom meg, hogy a specialitás szabálya mit követel meg abban az esetben, ha az érintett személyt egy második európai elfogatóparancs alapján újra átadják a kibocsátó tagállamnak olyan körülmények között, mint az alapeljárásban szóban forgó ügy körülményei (B).

A. A specialitás szabálya és a kibocsátó tagállam területének önkéntes elhagyásához kapcsolódó joghatások

25. A jelen ügyben a Németország által kiadott és Portugália által végrehajtott első európai elfogatóparancs alapján a vádlottat Németország területére adták át, ahol letöltötte az ezen elfogatóparancs tárgyát képező cselekmények (kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélés, „B” ügy) miatt kiszabott büntetését. A börtönből való szabadulását követően bűnügyi felügyelet alá helyezték, de nem tiltották meg számára, hogy elhagyja Németország területét. A vádlott önként elhagyta Németországot, ahonnan először Hollandiába, majd Olaszországba utazott. A német hatóságok által kiadott második európai elfogatóparancs alapján az olasz hatóságok ismét átadták őt a német hatóságoknak annak érdekében, hogy letölthesse a kábítószerrel való kereskedelem miatt („A” ügy) vele szemben korábban kiszabott büntetését. Az említett hatóságok utóbb szintén hozzájárultak a specialitás szabályának mellőzéséhez, lehetővé téve, hogy a vádlottal szemben az első átadását megelőzően Portugáliában, rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülés miatt („C” ügy) büntetőeljárást folytassanak le. Ezen ügyek miatt a vádlott jelenleg szabadságelvonással járó kényszerintézkedés *(Untersuchungshaft)* hatálya alatt áll az ítélet alapján, amelyet vitat.

26. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett egyetlen kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy milyen jogkövetkezmények kapcsolódnak egyrészt ahhoz, ha a kibocsátó tagállamnak az első európai elfogatóparancs alapján átadott személy önkéntesen elhagyja ezen állam területét, másrészt pedig ahhoz, ha ez a személy a második európai elfogatóparancs alapján nem szabad akaratából tér oda vissza.

27. Az első ponttal kezdem: milyen hatásokkal jár, ha a specialitás szabályának alkalmazása mellett a kibocsátó tagállamnak átadott személy önként elhagyja ezen állam területét?

28. A vádlott és Írország szerint e körülmény semmilyen hatással nincs a specialitás szabályának alkalmazására. A vádlott nem mondott le e szabályról azzal, hogy önként elhagyta Németország területét. A specialitás szabálya alkalmazandó marad, mivel egyrészt a „B” ügy miatt a vádlott továbbra is bűnügyi felügyelet alatt állt, amikor elhagyta Németország területét, másrészt pedig nem önként tért vissza Németország területére. Az első átadás tehát még mindig kivált joghatásokat.

29. A maga részéről a főügyész, a német kormány, a Bizottság, valamint a kérdést előterjesztő bíróság azt a véleményt osztja, amely szerint az, hogy a vádlott önként elhagyta a kibocsátó tagállam területét, lezárja az első átadási eljárást, és a specialitás szabályának megszűnését eredményezi. A specialitás szabályával védett érdekeket már nem érinti, ha a személy önként elhagyja annak a tagállamnak a területét, amelynek eredetileg átadták. Az a személy, aki önként elhagyja a kibocsátó tagállam területét, már nem hivatkozhat a specialitás szabályával biztosított védelemre, még visszatérés esetén sem, amennyiben a kibocsátó tagállamban való újbóli tartózkodás nem a korábban végrehajtott átadás eredménye.

30. Egyetértek a főügyésszel, a német kormánnyal, a Bizottsággal, valamint a kérdést előterjesztő bírósággal. Véleményem szerint a specialitás szabálya elválaszthatatlanul kapcsolódik valamely *konkrét* európai elfogatóparancs végrehajtásához, amelynek keretében az „aktiválódik”, és így értékelhető. Ezzel az elfogatóparanccsal kapcsolatban ez a szabály csak akkor alkalmazandó, ha az érintett személy a kibocsátó tagállam területén való tartózkodásánál fogva ezen állam felügyelete alatt áll. Így, amint az érintett személy kikerül az elfogatóparancsot kibocsátó tagállam fennhatósága alól, mivel önként elhagyta annak területét, a specialitás szabálya többé nem alkalmazható.

31. Ez az értelmezés következik a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (2) bekezdésének szövegéből, szerkezetéből és céljából is.

1. Nyelvtani értelmezés

32. A 2002/584 kerethatározat 27. cikkének (2) bekezdés értelmében az átadott személy főszabály szerint az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem vonható büntetőeljárás alá, nem ítélhető el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától.

33. Magának e rendelkezésnek a szövege semmilyen utalást nem tesz azokra a joghatásokra, amelyeket az átadott személynek a kibocsátó tagállam területéről való önkéntes távozása gyakorol a specialitás szabályának alkalmazására. Mindazonáltal ez a szöveg egyértelműen azt sugallja, hogy a specialitás szabálya szorosan (egyes számban) az *átadáshoz*, és ennek következtében valamely *konkrét* európai elfogatóparancs végrehajtásához kapcsolódik. Az a körülmény, hogy ez a szabály az „átadott személyre" vonatkozik, feltételezi ugyanis, hogy ez a személy annak a tagállamnak a területén tartózkodjon – vagy szándékozzon tartózkodni –, vagy legalább annak az államnak a felügyelete alatt álljon, amely az európai elfogatóparancs végrehajtásával ezt az átadást kérte.

34. Hasonlóképpen és még mindig a szövegnél maradva, a 2002/584 kerethatározat 3. fejezete, amelyhez a 27. cikk is tartozik, „Az *átadás* joghatásai" címet viseli. Ez a cím azt is magában foglalja, hogy e fejezet rendelkezései azokat a joghatásokat állapítják meg, amelyeket egy adott európai elfogatóparancs alapján végrehajtott *konkrét átadás* vált ki.

2. Rendszertani értelmezés

35. Először, ami a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének belső szerkezetét illeti, a (3) bekezdésből az következik, hogy a specialitás szabálya egyes kimerítően felsorolt esetekben nem alkalmazandó.[3] Mindenekelőtt ez a helyzet áll fenn, ha az érintett személy hozzájárul a büntetőeljárás kiterjesztéséhez. Ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy az érintett személy ezzel a hozzájárulással szabadon elfogadta a kibocsátó tagállam joghatóságát olyan bűncselekmények tekintetében is, amelyek tekintetében erre egyáltalán nem volt kötelezettsége. Szintén ez a helyzet áll fenn, ha maga az európai elfogatóparancsot végrehajtó hatóság járul hozzá a büntetőeljárás kiterjesztéséhez.[4] Ez utóbbi, a klasszikus kiadatási jogban is jól ismert eset kiemeli a valamennyi európai elfogatóparancs mögött meghúzódó *kétoldalú* jelleget és a *szuverenitási* megfontolásokat: a kibocsátó tagállamnak érdekében áll, hogy a végrehajtó tagállam lemondjon büntető hatalmának gyakorlásáról az átadás alapjául szolgáló bűncselekményektől különböző egyéb bűncselekmények tekintetében is.[5]

36. Nyilvánvaló különbségeik ellenére is a kivételek e két csoportja egy döntő tényezőben mégis azonos: az átadást megelőzően elkövetett, a szóban forgó európai elfogatóparancsban nem szereplő tényállások ezen elfogatóparancsot kibocsátó tagállam büntető hatalma alá rendelésének elfogadása. Másként kifejezve, a specialitás szabályáról való lemondás – függetlenül attól, hogy az az érintett személytől vagy a végrehajtó tagállamtól származik – következménye a kibocsátó tagállam arra való felhatalmazása, hogy az átadás alapjául szolgáló bűncselekményektől különböző bűncselekmények

3 A specialitás szabálya alóli különböző kivételekhez lásd: 2008. december 1-jei Leymann és Pustovarov ítélet (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, 67–73. pont).

4 A 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének g) pontja. Szintén ahhoz az elvhez kapcsolódóan, hogy az állam büntetőügyben lemond szuverenitása egy részének gyakorlásáról, lásd a kerethatározat 27. cikkének (1) bekezdését, amely egy általánosabb kivételt állapít meg, és amellyel valamennyi tagállam dönthet úgy, hogy a büntetőeljárás kiterjesztéséhez való hozzájárulást a végrehajtó hatóság vagy az érintett személy beavatkozása nélkül vélelmezi. Amint arra a Bizottság is utalt, ez a kivétel a jelen ügyben nem releváns, mivel az érintett tagállamok nem tettek ilyen nyilatkozatot.

5 A 2002/584 kerethatározat 27. cikke (2) bekezdésének értelmében vett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző „egyéb bűncselekmény" fogalmához lásd: 2008. december 1-jei Leymann és Pustovarov ítélet (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, 57. pont); 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 58–61. pont).

tekintetében is lefolytassa a büntetőeljárást egy olyan személlyel szemben, aki a konkrét európai elfogatóparancs alapján fizikailag a fennhatósága alatt áll. Ebből az következik, hogy a specialitás szabálya mindaddig garanciát jelent az átadott személy számára, ameddig a kibocsátó tagállam területén és így annak fennhatósága alatt marad ugyanezen elfogatóparancs következtében.

37. Másodszor, ami a 2002/584 kerethatározat rendszerét illeti, a többi rendelkezés tartalmából és szerkezetéből az következik, hogy a kerethatározat szabályait *egy és ugyanazon átadás keretében* kell alkalmazni. Ennélfogva a kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdése értelmében az európai elfogatóparancs különös célja, „hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja”. Hasonlóképpen, a kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdéséből és mellékletéből az következik, hogy az átadás is különös bűncselekményekre vonatkozik, mivel valamennyi európai elfogatóparancsban pontosan meg kell határozni a szóban forgó bűncselekmény vagy bűncselekmények jellegét, jogi minősítését, valamint az elkövetés körülményeit. Tehát pontosan az átadás, vagyis a nem szabad akaratból a kibocsátó tagállam területére kerülés körülménye teszi lehetővé, hogy az európai elfogatóparancs alapján ez a tagállam az érintett személlyel szemben az abban szereplő bűncselekmények miatt lefolytassa a büntetőeljárást. Az érintett személy ugyanebben az összefüggésben hivatkozhat a specialitás szabályára. Ebből logikusan következik, hogy ezt a szabályt csak egy adott és konkrét átadás keretében lehet alkalmazni. Azt nem lehet egy *másik* átadásra kiterjeszteni azt követően, hogy az érintett személy elhagyta azt a területet, ahová eredetileg átadták. [6]

3. Teleologikus értelmezés

38. Bár a nyelvtani és rendszertani értelmezés kiemeli az egy adott európai elfogatóparancs végrehajtása keretében a specialitás szabálya és az azon körülmény között fennálló szoros kapcsolatot, hogy az átadott személy a kibocsátó tagállam területén legyen, az e szabály, valamint az európai elfogatóparancs eszköze által követett célok azt mutatják, hogy ez a kapcsolat megszakad, ha a személy önként elhagyja a kibocsátó tagállam területét. Az állam által az érintett személy felett gyakorolható kényszerítő hatalom hiányában maga a specialitás *ezen átadáshoz kapcsolódó* szabálya is értelemszerűen hatástalanná vagy inaktívvá válik.

39. A specialitás szabályának a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének (2) bekezdésében meghatározott szerepével kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy ez a szabály „a végrehajtó tagállam szuverenitásához kapcsolódik, és biztosítja a keresett személy számára a jogot, hogy csak az átadásának alapjául szolgáló bűncselekmény miatt folytassanak ellene büntetőeljárást, ítéljék el vagy fosszák meg szabadságától” [7]. A specialitás szabályának tehát főszabály szerint két célja van. Először – és hagyományos értelemben, amennyiben elsődleges forrása a kiadatási jogban található [8] – ez a szabály az európai elfogatóparancsot *végrehajtó tagállam szuverenitását* kívánja megőrizni, mivel ezen elfogatóparancs végrehajtásával elfogadja, hogy egy másik tagállam javára korlátozza saját, büntetőügyekre vonatkozó szuverenitásának gyakorlását (vagy akár lemond arról). Másodszor – és a kiadatás klasszikus koncepciója szempontjából különösebben – az uniós jogban a specialitás szabálya *az érintett személy jogainak* biztosítását szolgálja. Az nem sérülhet azon esetleges egyéb büntetőeljárások során, amelyeket olyan, az átadást megelőzően elkövetett bűncselekmények miatt

6 Felhívom a figyelmet ugyanakkor egy másik, nem a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének, hanem 28. cikkének hatálya alá tartozó helyzetre (további átadás), amint azt többek között a 2012. június 28-i West ítélet (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 80. pont) értelmezte. Lásd ezzel kapcsolatban a jelen indítvány 62–64. pontját.

7 2008. december 1-jei Leymann és Pustovarov ítélet (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, 44. pont); 2018. szeptember 19-i RO-ítélet (C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, 53. pont).

8 E szabályhoz és annak a klasszikus nemzetközi jogban betöltött különböző szerepeihez lásd például: Morvillo, C. J., „Individual Rights and the Doctrine of Speciality: The Deteriorations of the United States v. Rauscher”, *Fordham International Law Journal*, 1990, 14. kötet, 987. o.; Bouloc, B., „Le principe de la spécialité en droit pénal international”, *Mélanges dédiés à Dominique Holleaux*, Litec, Párizs, 1990, 7. o.; Zaïri, A., *Le principe de la spécialité de l'extradition au regard des droits de l'homme*, LGDJ, Párizs, 1992. Lásd még az európai elfogatóparancs összefüggésében: Lagodny, O., Rosbaud, C., „Speciality rule”, in: Keijzer, N., van Sliedregt, E. (szerk.), *The European Arrest Warrant in Practice*, T. M. C. Asser, Hága, 2009, 265. o.

folytatnak le, amelyeket a szóban forgó európai elfogatóparancs nem tartalmazott kifejezetten. Feltéve, hogy e személy a maga részéről a specialitás szabályáról nem mond le kifejezetten, számítania kell arra, hogy nem folytathatnak le vele szemben büntetőeljárást egyéb bűncselekmények miatt mindaddig, amíg nem szabad akaratából tartózkodik a kibocsátó tagállam területén.

40. A jelen ügy szempontjából meghatározó módon e két célból az következik, hogy a specialitás szabályának joghatása, hogy korlátozza a kibocsátó tagállam büntető joghatóságát, valamint hogy megakadályozza, hogy ez az állam elvonja a végrehajtó tagállam joghatóságát, és túllépje az érintett személlyel szemben őt megillető jogokat. A kibocsátó tagállamnak ugyanis különböző okokból szándékában állhat olyan (feltételezhetően korábbi) cselekmények miatt büntetőeljárást lefolytatni e személlyel szemben, amelyek az európai elfogatóparancsban nem szerepelnek. [9]

41. Magukat a specialitás szabálya által követett ezen célkitűzéseket is az európai elfogatóparancsok céljára tekintettel kell értékelni. Azok ugyanis arra irányulnak, hogy az érintett személyt az elfogatóparancsot kibocsátó tagállam hatalma alá vonják az azokban szereplő bűncselekmények miatt azzal, hogy kényszerrel biztosítják az ugyanezen tagállam területére szállítást. [10] Amennyiben a specialitás szabálya megvédi az érintett személyt attól, hogy a kibocsátó tagállam esetlegesen kísérletet tegyen büntetőügyekben fennálló joghatóságának jogellenes kiterjesztésére, úgy tűnik, hogy ez a szabály elválaszthatatlanul kapcsolódik az adott európai elfogatóparancs végrehajtásához, amelynek hatálya kellően meghatározott.

42. Ezenkívül, a specialitás szabálya annak joghatásai alapján csak az átadás keretében alkalmazandó mindaddig, amíg az érintett személy nem szabad akaratából tartózkodik a kibocsátó tagállam területén. E terület önkéntes elhagyása megszakítja az ezen állam és az átadott személy közötti kapcsolatot. Az érintett személy e cselekménye azzal a következménnyel jár, hogy kivonja magát ezen állam hatalma alól. Következésképpen, az érintettet többé már nem védi az eredeti átadás keretében alkalmazandó specialitás szabálya.

43. Röviden, ha az érintett személy *szabadon* elhagyta a kibocsátó tagállam területét, akkor a számláló lenullázódik. Ez vonatkozik az adott európai elfogatóparancs alapján lefolytatott különös átadási eljárás egészére is, és nem csak a specialitás szabályára. Az átadási eljárás célja, hogy a kibocsátó tagállam területére szállítsák az érintett személyt annak érdekében, hogy e tagállamban folytassák le vele szemben a büntetőeljárást, vagy töltse le büntetését. Amint ezt a célt elérték, az átadás „folyamata” lezárul. Következésképpen e folyamaton belül alkalmazandóként maga a specialitás szabálya is logikusan hatástalanná válik.

B. A kibocsátó tagállam területére nem szabad akaratból történő visszatérés joghatásai

44. A jelen ügyben nem vitatott, hogy a vádlott *önként hagyta el* Németország területét azt követően, hogy letöltötte a vele szemben abban a „B” ügyben (kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélés) kiszabott büntetést, amelyre a portugál hatóságok általi első átadásának alapját jelentő európai elfogatóparancs vonatkozott. Ennélfogva az e folyamatban alkalmazandó, ezen elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabálya megszűnt.

45. Mindazonáltal a jelen ügy nem kizárólag arra vonatkozik, hogy milyen joghatásokat fejt ki a specialitás szabályára az, hogy valamely személy, akit átadtak a kibocsátó tagállamnak, önként elhagyja ezen tagállam területét. A tényállásnak van egy második sajátossága is, és úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kétségei alapvetően ebből fakadnak: az érintett személy *a második európai*

9 Könnyen hozzátehetjük, hogy az ilyen megközelítés inkább a kölcsönös bizalmatlanságot tanúsítja, mint a tagállamok közötti nagy fokú bizalmat, amelyre a 2002/584 kerethatározat épül (lásd a (10) preambulumbekezdést).

10 Az európai elfogatóparancs továbbra is egy kényszerintézkedés marad az érintett személy átadásához való esetleges hozzájárulásának hiányában.

elfogatóparancs végrehajtása következtében *visszatért* a kibocsátó tagállam területére. A kérdést előterjesztő bíróság arra is rákérdez, hogy milyen következményekkel jár, ha a vádlottal szemben utóbb, a távozását követően egy második európai elfogatóparancsot is kibocsátanak, amely alapján a vádlott nem szabad akaratából visszatért Németország területére, ezúttal Olaszország területéről.

46. Ennek a körülménynek van-e olyan szerepe, hogy úgymond „újra aktiválja” az első európai elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabályát? Egy ilyen feltételezett „újra aktivizálódás” esetén a kibocsátó német hatóságoknak be kellene szerezniük az első végrehajtó tagállam (Portugál Köztársaság) hozzájárulását ahhoz, hogy kiterjeszthessék a büntetőeljárást az alapeljárásban szóban forgó „C” ügyben (rablással halmazatban elkövetett erőszakos közösülés) szereplő tényállásra is, amennyiben e bűncselekmény a második európai elfogatóparancsban nem szerepel. Ezt az álláspontot képviseli a vádlott és Írország, amelyek számára a specialitás szabálya továbbra is kivált joghatást a Portugál Köztársasággal szemben.

47. Ezzel szemben, az ellenkező esetben a második európai elfogatóparancsot végrehajtó hatóságok (az olasz hatóságok) hozzájárulása elegendő ebből a szempontból. Ezt az álláspontot képviseli a főügyész, a német kormány, a Bizottság és a kérdést előterjesztő bíróság.

48. Ezekhez az ellentétes következtetésekhez az eljárás valamennyi résztvevője jelentős mértékben támaszkodik a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének a) pontjára, amelynek értelmében a specialitás szabálya nem alkalmazható, „ha a személy a végleges szabadon bocsátását követő 45 napon belül nem hagyja el annak a tagállamnak a területét, amelynek átadták, noha erre lehetősége lett volna, vagy elhagyása után visszatér oda”. Egyrészt, a vádlott és Írország e rendelkezésben az első európai elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabálya által biztosított védelem fenntartását látják, amennyiben ez a rendelkezés az önkéntes visszatérést követeli meg. Másrészt úgy tűnik, hogy a főügyész, a Bizottság és a kérdést előterjesztő bíróság egyetértenek abban, hogy úgy tekintsék, hogy ez a specialitás szabálya alóli kivétel a nem szabad akaratból történő visszatérésre is alkalmazandó. Bár a német kormány nem zárja ki ezt az értelmezést, mégis kételkedik abban, hogy a jelen ügyben szükség van a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdése a) pontjának vizsgálatára.

49. Véleményem szerint a 27. cikk (3) bekezdés a) pontjára történő hivatkozás a jelen ügyben nem releváns. Az alapügyben szóban forgó körülményekhez hasonló körülmények mellett nem szükséges és nem is lehetséges az említett 27. cikk (3) bekezdésének a) pontját alapul venni ahhoz, hogy arra a következtetésre jussunk, hogy a specialitás szabálya az első európai elfogatóparancs alapján már nem alkalmazandó.

50. Először és elsődlegesen, amint az a jelen indítvány előző részéből következik, a jelen ügyben szereplő körülmények mellett nincs szükség annak igazolására, hogy az első európai elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabálya a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján nem alkalmazható, amennyiben ez az alkalmazhatatlanság egyszerűen abból ered, hogy azzal, hogy az érintett személy önként elhagyta a kibocsátó tagállam területét, lezárult az első átadási eljárás. Ez a távozás ugyanis megszakította azt a területi kapcsolatot, amely lehetővé teszi az érintett személy számára, hogy mindaddig hasznosan hivatkozzon a specialitás szabályával biztosított védelemre, ameddig nem szabad akaratából tartózkodik e területen. Az első európai elfogatóparancsra vonatkozó specialitás szabályának alkalmazhatatlansága ennélfogva nem a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének (3) bekezdésében felsorolt egyik kivételből következik, hanem abból, hogy a jogvita a második európai elfogatóparancs alapján már egy új folyamathoz tartozik. [11]

11 Lásd a jelen indítvány 42. és 43. pontját.

51. Másodszor és másodlagosan, a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének a) pontja mindenesetre a *nem szabad akaratból történő visszatérés* esetén sem alkalmazható. Még ha ugyanis ez a rendelkezés kizárólag az érintett személy önkéntes távozására vonatkozik is, annak alkalmazása adott esetben szintén megköveteli a kibocsátó tagállam területére történő *önkéntes visszatérést*. Amint azt a Bíróság a West ítélet[12] alapjául szolgáló ügyben megállapította, ez a rendelkezés ugyanis az érintett személy ahhoz való hallgatólagos hozzájárulását tanúsítja, hogy azon kibocsátó tagállam joghatósága alá kerüljön, amelyik lefolytatta vele szemben a büntetőeljárást, és adott esetben elítélte az európai elfogatóparancsban szereplő bűncselekmények elkövetéséért. Ez a hallgatólagos hozzájárulás nyilvánvaló, ha a személy szabadon úgy dönt, hogy inkább a területen marad, mint hogy (jogszerűen) elhagyja azt, és visszatér az állampolgársága, a tartózkodási helye szerinti államba, vagy egy választása szerinti bármelyik másik államba.

52. Nem vitatott, hogy az említett 27. cikk (3) bekezdése a) pontjának a szövege nem utal kifejezetten az érintett személy kibocsátó tagállam területére való esetleges visszatérésének önkéntes jellegére. Mindazonáltal a vádlotthoz és Írországhoz hasonlóan az a véleményem, hogy az „elhagyása után visszatér oda” fordulat a visszatérés önkéntes, nem pedig nem szabad akaratból történő jellegét sugallja,[13] valamint azt, hogy ez az egyetlen logikus értelmezés e rendelkezés rendszere és célja szempontjából.[14] Amennyiben ugyanis a specialitás szabálya csak addig védi az érintett személyt, ameddig ő *nem szabad akaratából* tartózkodik a kibocsátó tagállam területén, az logikusan már nem vehető figyelembe, amint ez a személy, ha mondhatom így, szabadon mozoghat, vagyis maradhat ezen tagállamban, elhagyhatja azt, vagy visszatérhet oda. Minden más értelmezés a büntetlenség szinonimája lenne, mivel ahhoz, hogy ne vonják büntetőeljárás alá olyan korábbi bűncselekmények elkövetéséért, amelyek az átadás időpontjában nem voltak ismertek, elegendő lenne, hogy az érintett személy ne szabad akaratából térjen vissza a kibocsátó tagállam területére. E megközelítésnek nincs értelme.

53. Bár a vádlott és Írország tehát helyesen tekintik úgy, hogy a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti kivétel alkalmazásának feltétele az önkéntes visszatérés, ezzel szemben tévesen gondolják, hogy önkéntes távozása ellenére a nem szabad akaratból történő visszatérése újra aktiválná az első átadáshoz kapcsolódó specialitás szabályát.

54. Harmadszor, úgy tűnik, hogy a kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének a) pontjára való – felesleges – hivatkozás a jelen ügy körülményeihez kapcsolódik, noha ezek a körülmények bizonyos zavart keltenek, mivel elterelik a hangsúlyt. Nem tulajdoníthatunk ugyanis túlzott jelentőséget annak a tisztán a helyzetből adódó körülménynek, amely szerint az érintett személy a *második* európai elfogatóparancs végrehajtása során az *első* európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam (Németország) területére tért vissza. Mindenekelőtt nem lenne logikus ebből arra következtetni, hogy az első elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabálya újra aktiválódott.

55. A következő példa egyértelműen mutatja, hogy az első európai elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabálya *nem* aktiválódhat újra abban az esetben, ha az érintett személlyel szemben újabb európai elfogatóparancsot adnak ki, miután önként elhagyta az első európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam területét. Képzeljük el, még mindig az első európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam önkéntes elhagyására vonatkozó körülmények mellett, hogy a második európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam nem a Németországi Szövetségi Köztársaság, hanem a Cseh Köztársaság. Ebben az esetben nem igazán tekinthetnénk úgy, hogy a cseh kibocsátó hatóságoknak a *portugál* hatóságokhoz kellene fordulniuk annak érdekében, hogy megszerezzék a hozzájárulásukat a

12 2012. június 28-i ítélet (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 78. pont), amelyben a Bíróság a 2002/584 kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő tükör-rendelkezést az utólagos átadások keretében értelmezte.

13 A francia nyelvi változaton kívüli egyéb nyelvi változatok egyértelműen utalnak az érintett személy visszatérésének önkéntes jellegére, így többek között az angol nyelvi változat: „has returned to that territory after leaving it”, nem pedig „has been returned”; a német nyelvi változat: „nach Verlassen dieses Gebiets dorthin zurückgekehrt ist”; az olasz nyelvi változat: „ha fatto ritorno dopo averlo lasciato”; a spanyol nyelvi változat: „haya vuelto a dicho territorio después de haber salido del mismo”; a cseh nyelvi változat: „vrátila-li se na území tohoto státu poté, co ho opustila”. Ezek a nyelvi változatok kifejezik, hogy az érintett személy aktívan dönt a visszatérésről.

14 Lásd a jelen indítvány 39–42. pontját.

büntetőeljárás olyan bűncselekményekre való kiterjesztéséhez, amelyek nem szerepeltek a Cseh Köztársaság által Olaszország részére kiadott európai elfogatóparancsban, és amelyeket azt megelőzően követtek el, hogy e személyt az olasz hatóságok átadják a cseh hatóságoknak. Ebben a helyzetben nyilvánvaló, hogy *a cseh és az olasz hatóságok a kizárólagos szereplők*. Jóllehet a szóban forgó bűncselekményt Portugáliában követték el, amelynek hatóságai az első átadást végrehajtották (a német hatóságok részére), amint az érintett személy szabadon Németországból Olaszországba távozott (és a portugál hatóságok nem kérték, hogy adják őt át), *egyedül az olasz* (végrehajtó) hatóság rendelkezik joghatósággal arra, hogy hozzájáruljon ahhoz, hogy a *cseh* (kibocsátó) hatóságok a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdése g) pontjának megfelelően kiterjesszék a büntetőeljárás hatályát. Ez az értelmezés logikus, és közvetlenül a specialitás szabályának a működésére, annak kétoldalú jellegére, valamint a jelen indítványban hivatkozott szuverenitással összefüggő megfontolásokra utal:[15] elkerülni, hogy (az érintett személyt hatalma alá helyező konkrét európai elfogatóparancsot) kibocsátó tagállam megsértse (az említett konkrét elfogatóparancsot) végrehajtó tagállam szuverenitását.[16]

56. Negyedszer és végezetül, a tagállamok közötti igazságügyi együttműködés gyorsításának és egyszerűsítésének a 2002/584 kerethatározat által követett céljára tekintettel[17] a Bíróság megállapította, hogy a kerethatározat 27. és 28. cikkét – mivel az e kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésében kimondott kölcsönös elismerés elve alóli eltérést engedő szabályokat írnak elő – nem lehet úgy értelmezni, mint amelyek az ugyanezen kerethatározat által kitűzött cél semlegesítéséhez vezetnek.[18] Ennélfogva a büntetőeljárás kiterjesztése nem tehető bonyolultabbá azzal, hogy előírják a második európai elfogatóparancsot kibocsátó hatóság számára az első európai elfogatóparancsot végrehajtó hatóság hozzájárulásának beszerzését.

57. Nem vitatott, hogy a jelen ügyben a nehézség legyőzhetőnek tűnik, amennyiben mindkét európai elfogatóparancsot a Németországi Szövetségi Köztársaság adta ki. Nem ez lenne a helyzet ugyanakkor, ha a kibocsátó tagállamok különbözőek lennének. Ezenkívül a vádlott és Írország által képviselt megközelítés nem logikus következményei még nyilvánvalóbbak ebben az esetben. Vegyünk egy bűnügyi nyilvántartásban szereplő személyt. Az „utolsó” tagállamnak, amelynek e személyt átadták, még évekkel később is hozzájárulást kellene kérnie valamennyi (nem egy, hanem akár három, négy vagy még több) tagállamtól, amelynek ezt a személyt korábban átadták. A megvalósítás nehézségeire figyelemmel nagy a valószínűsége, hogy e személy tényleges büntetlenséget élvezne minden olyan korábbi bűncselekmény tekintetében, amelyek az első európai elfogatóparancs kibocsátásának időpontjában még nem voltak ismertek.

58. A fentiekből az következik, hogy az alapügy körülményei mellett a specialitás szabálya nem írja elő, hogy beszerezzék az első európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam hozzájárulását a büntetőeljárás második európai elfogatóparancs keretében történő kiterjesztéséhez. Az első elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabálya ennélfogva semmilyen következménnyel nem jár, és az érintett személy ezen elfogatóparancsot kibocsátó tagállam területére való visszatérése nem tudja újra aktiválni ezt a szabályt.

15 Lásd a jelen indítvány 35. és 39. pontját.

16 Ennél még abszurdabb forgatókönyv lenne, ha a Portugál Köztársaság bocsátotta volna ki a második európai elfogatóparancsot azért, hogy „visszaszerezze” az érintettet annak érdekében, hogy a „C” ügy miatt Portugáliában folytassák le vele szemben a büntetőeljárást. A második európai elfogatóparancsot *kibocsátó* portugál hatóságoknak tehát meg kellene kérniük az első európai elfogatóparancsot végrehajtó portugál hatóságokat, hogy hozzájáruljanak a büntetőeljárás hatályának kiterjesztéséhez?

17 Lásd többek között: 2008. december 1-jei Leymann és Pustovarov ítélet (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, 42. pont); 2012 június 28-i West ítélet (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 56. pont); 2018 december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 38. pont).

18 2012. június 28-i West ítélet (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 77. pont).

59. Ennélfogva a specialitás szabálya a *második* európai elfogatóparancs vonatkozásában nem alkalmazható. Azt a második elfogatóparancshoz kapcsolódóan kell tehát értelmezni, amennyiben az érintett személy a második elfogatóparancsot kibocsátó tagállam fennhatósága alá kerül. Az, hogy ez a tagállam azonos az első európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállammal, nem releváns. A specialitás szabályának alkalmazása szempontjából egyedül az a körülmény számít, hogy az érintett személy a második európai elfogatóparancs alapján e tagállam büntető hatalma alá kerül.

60. Amint azt a német kormány a jelen ügyben kiemelte, a második európai elfogatóparancs tekintetében a specialitás szabálya alóli releváns kivétel tehát a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének g) pontja: a specialitás szabálya nem alkalmazandó, „ha a személyt átadó végrehajtó igazságügyi hatóság a (4) bekezdéssel összhangban hozzájárulását adja”. A jelen ügyben, amennyiben az alapeljárásban szereplő tényállás miatt („C” ügy) indítanak büntetőeljárást a második európai elfogatóparancs hatályának kiterjesztése alapján, a specialitás szabálya alkalmazásának mellőzése megköveteli tehát a második európai elfogatóparancsot végrehajtó hatóságok (a jelen ügyben az olasz hatóságok) hozzájárulását ahhoz, hogy az ezen elfogatóparancsot kibocsátó hatóságok (a német hatóságok) jogszerűen lefolytathassák e büntetőeljárást.[19]

61. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a specialitás szabályával nem ellentétes az első átadás előtt elkövetett, az átadás alapjául szolgáló bűncselekménytől eltérő másik bűncselekmény miatt alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedés, amennyiben az érintett személy az átadást követően önként elhagyta a kibocsátó tagállam területét, majd az e távozást követően kiadott második európai elfogatóparancs alapján az e második elfogatóparancsot végrehajtó hatóságok hozzájárultak a büntetőeljárás azon bűncselekményre történő kiterjesztéséhez, amely az alapeljárásban szóban forgó személyi szabadságot korlátozó intézkedés alapjául szolgált.

62. Befejezésül két megjegyzést teszek.

63. Először, a West ítéletben a Bíróság kétségtelenül megállapította, hogy valamely személynek a 2002/584 kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének alkalmazásával történő utolsó átadása főszabály szerint az azon európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam hozzájárulásától függ, amellyel az érintett személyt átadták.[20] Márpedig ebből az ítéletből nem lehet arra következtetni, hogy az első európai elfogatóparancsot végrehajtó hatóság hozzájárulására is szükség lenne a második elfogatóparancsot végrehajtó hatóság hozzájárulása *mellett*. A jelen ügytől eltérően ugyanis a West ítélet alapjául szolgáló ügyben az érintett személy *nem szabad akaratából* hagyta el a kibocsátó tagállam területét, mivel vele szemben több európai elfogatóparancsot adtak ki, és őt egymást követően több tagállamnak adták át. Az európai elfogatóparancsok ezen (átruházó) *láncolatában* ugyanaz a tagállam egymást követően kibocsátó és végrehajtó tagállamként járt el.

64. A jelen ügyben nincs ilyen lánc. Az Olasz Köztársaságnak a vádlottat nem kell átvennie a Németországi Szövetségi Köztársaságtól. Ennélfogva az olasz hatóságok nem veszik át a német hatóságoktól (sem pedig korábban a portugál hatóságoktól) a második európai elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó jogkört. Csupán két *egymást követő* európai elfogatóparancsról van szó, mivel az első a vádlott német területről való önkéntes távozása miatt tisztán elválasztható a másodiktól.

65. A helyzet akkor, és csak akkor lenne analóg a West ítélet[21] alapjául szolgáló üggyel, ha a második átadást az első elfogatóparancsot kibocsátó (német) hatóságok foganatosították volna egy *másik* tagállam részére anélkül, hogy az érintett személy időközben szabadon és önként elhagyta volna Németország területét. Márpedig a jelen ügyben nem ez a helyzet.

19 Feltéve, hogy a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének (3) bekezdése szerinti kivételek közül egyetlen másik kivételre sem lehet hasznosan hivatkozni.

20 2012. június 28-i West ítélet (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 80. pont).

21 2012. június 28-i ítélet (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404).

66. Másodszor, a vádlott előadta, hogy a specialitás szabályának hatálya nem szűnt meg, mivel továbbra is bűnügyi felügyelet alatt áll, amelynek keretében havonta egyszer jelentkeznie kell pártfogó felügyelőjénél. Ennek következtében ugyanis még nem bocsátották véglegesen szabadon a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdése a) pontjának értelmében.

67. Ez az érv a jelen ügyben hatástalan, mivel az említett 27. cikk (3) bekezdésének a) pontja a jelen ügy tényállására nem alkalmazandó. Nem releváns tehát, hogy a továbbra is bűnügyi felügyelet alatt álló személyt e rendelkezés értelmében véglegesen szabadon bocsátották-e. Annak a személynek ugyanis, aki önként elhagyja a kibocsátó tagállamot, nincs szüksége a specialitás szabálya által nyújtott védelemre, mivel elvileg már nincs az első európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam ellenőrzése alatt.[22]

68. A bűnügyi felügyelet joghatásainak kérdése egyedül abban a teljesen eltérő esetben merülne fel, ha a vádlott „a végleges szabadon bocsátását követő 45 napon belül nem hagyta [volna] el [Németország területét], noha erre lehetősége lett volna”[23]. Egy ilyen esetben, a portugál hatóságok hozzájárulásának hiányában vitatni lehetne a kérdést, hogy a vádlottat azon oknál fogva, hogy próbaidejét tölti, továbbra is megilleti-e az első európai elfogatóparancshoz kapcsolódó specialitás szabálya által biztosított védelem a 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján. A Bíróság feladata lenne tehát, hogy a „végleges szabadon bocsátás” fogalmáról döntsön. Márpedig egy ilyen vita lefolytatására, amely – amint azt a tárgyalás is mutatta – szenvedélyes is tud lenni, a jelen ügy elbírálásához nincs szükség, mivel a vádlott önként elhagyta Németország területét a „B” ügyben (kiskorú személy sérelmére elkövetett szexuális visszaélés) kiszabott büntetésének letöltését követően. Tartózkodom tehát attól, hogy ezt a vitát a jelen ügy keretében elemezzem.

VI. Végkövetkeztetés

69. Azt javasolom, hogy a Bíróság a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) által előterjesztett kérdést a következőképpen válaszolja meg:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 27. cikkének (2) bekezdése szerinti specialitás szabályával nem ellentétes az első átadás előtt elkövetett, az átadás alapjául szolgáló bűncselekménytől eltérő másik bűncselekmény miatt alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedés, amennyiben az első európai elfogatóparanccsal érintett személy az átadást követően önként elhagyta a kibocsátó tagállam területét, feltéve, hogy az e távozást követően kiadott második európai elfogatóparancs alapján az e második elfogatóparancsot végrehajtó hatóságok hozzájárultak a büntetőeljárás azon bűncselekményre történő kiterjesztéséhez, amely az alapeljárásban szóban forgó személyi szabadságot korlátozó intézkedés alapjául szolgált.

22 A jelen ügyben nem arról van szó, hogy a német hatóságok annak elismerése és végrehajtása érdekében átadták a próbára bocsátásról szóló határozatot valamelyik másik tagállamnak. Nem foglalkozunk tehát azzal, hogy adott esetben milyen esetleges joghatása van a kölcsönös elismerés elvének az ítéletekre és próbaidőt megállapító határozatokra való, a próbaidő alatti magatartási szabályok és alternatív szankciók felügyelete céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/947/IB tanácsi kerethatározatnak (HL 2008. L 337., 102. o.).

23 A 2002/584 kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének a) pontja.